

Nr 58.

Av herr **Ericson, Hans**, och herr **Wrangel**, *angående telegrafverkets stat för driftkostnader år 1918.*

I Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 3 till 1916 års riksdag angående telegrafverkets stat för driftkostnader för år 1917 anför departementschefen under rubriken »Telegrafdistrikten och stationerna» bland annat följande:

»Såsom jag meddelade vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 14 januari 1915 av förslag till telegrafverkets stat för driftkostnader för år 1916 hade telegrafstyrelsen i skrivelse den 6 november 1914 hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes förklara, att till den å telegrafverkets radiotelegrafstationer anställda personal skulle tills vidare utgå särskilt radiotelegrafarvode med 600 kronor för år till assistent och 360 kronor för år till ordinarie eller extra ordinarie stationsbiträde.

Det av styrelsen sålunda framlagda förslaget syntes mig icke giva anledning till anmärkning. Emellertid ansåg jag detsamma icke böra bliva föremål för Kungl. Maj:ts beslut utan att hava delgivits riksdagen.

Då riksdagen lämnade förslaget utan erinran, förklarade Kungl. Maj:t sedermera genom nådigt brev den 18 juni 1915, att till den å telegrafverkets radiotelegrafstationer anställda personal skulle från och med ingången av år 1915 tills vidare från det å telegrafverkets stater under avlöningsstaten uppförda anslag till arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. vid trafikdistrikten och stationerna utgå särskilt radiotelegrafarvode med 600 kronor för år till assistent och 360 kronor för år till ordinarie eller extra ordinarie stationsbiträde.

Vid tiden för avlåtandet av nyssnämnda skrivelse hade telegrafverket endast en för allmän korrespondens öppnad radiotelegrafstation. På grund därav att antalet dylika stationer under telegrafverkets förvaltning inom närmaste tiden kommer att väsentligt ökas, anser telegrafstyrelsen tiden nu vara inne att definitivt fastställa avlöningarna för radiotelegrafpersonalen genom denna personals uppförande å ordinarie stat. För

nämnda stationers bemanning bör enligt styrelsens beräkning i 1917 års stat upptagas avlöning till 7 ordinarie radiokommissarier såsom föreståndare och 31 ordinarie radiotelegrafister såsom biträden, varförutom å extra stat erfordras avlöning till 1 tekniker och 8 maskinister, för vilka styrelsen ämnar framdeles föreslå lämpliga arvoden.»

I förenämnda proposition föreslogs för radiokommissarie samma avlöning som för kontrollör av 1 lönegraden, utgörande, förutom dyrortstillägg, där sådant förekommer, lägst 3,800 kronor med förhöjning till 4,200 kronor efter tre år, till 4,600 kronor efter sex år, till 5,000 kronor efter nio år samt till 5,500 kronor efter tolv års tjänstgöring.

Radiotelegrafisterna föreslogs att tilldelas — förutom hyresbidrag och i förekommande fall dyrortstillägg samt uniformspersedlar in natura eller beklädnadsersättning ävensom kostnadsfri läkarevård jämte medikamenter, såsom för stationsförmän är bestämt — avlöning enligt följande skala: lägst 1,260 kronor med förhöjning till 1,380 kronor efter två år, till 1,500 kronor efter fyra år, till 1,650 kronor efter sex år, till 1,800 kronor efter nio år, till 1,950 kronor efter tolv år samt till 2,100 kronor efter femton års tjänstgöring. Den sammanlagda avlöningen för radiotelegrafist skulle då komma att utgöra, å ort utan dyrortstillägg och med lägsta hyresbidrag: lägst 1,635 och högst 2,475 kronor samt å ort med högsta dyrortstillägg och förekommande hyresbidrag: lägst 1,827 och högst 2,890 kronor.

I pensionshänseende föreslogs att radiokommissarie skulle vid uppnådda 65 levnadsår och 35 tjänsteår åtnjuta pension till belopp av 3,600 kronor. Radiotelegrafister skulle vid ovan angiven pensionsålder åtnjuta pension till belopp av 1,500 kronor.

Avlöningarna för de å ordinarie stat föreslagna nya radiobefattningarna belöpa sig till:

	lägst	högst
7 radiokommissarier.....	26,600 kronor	41,650 kronor
31 radiotelegrafister.....	50,685 »	89,590 »
	<hr/>	<hr/>
	Summa 77,285 kronor	131,240 kronor

Denna proposition blev av riksdagen bifallen.

Ursprungligen tillhörde de fasta gniststationerna marinen, intill dess Göteborgs gniststation år 1912 av marinmyndigheterna överlämnades till telegrafverket. Sedermera har telegrafverket jämväl bemannat de nyuppförda Vaxholms och Härnösands gniststationer. Av övriga gniststa-

tioner tillhöra nu 4 marinen (av dessa är en att anse såsom huvudsakligen övningsstation och en av mindre modärn beskaffenhet), varjämte ett antal stationer äro under byggnad för telegrafverkets medel. Därjämte må nämnas, att järnvägsstyrelsen äger och bemannar en fast gniststation i Trälleborg.

Av förenämnda proposition framgår icke, huru frågan om de fasta gniststationernas organisation, bemanning och drift är avsedd att för framtiden ordnas. Emellertid synes det, som om genom ovannämnda proposition och riksdagens med anledning därav fattade beslut beträffande dessa stationers bemanning införts ett tillstånd, som ej blott medför onödiga och avsevärda statsutgifter, utan jämväl kan medföra betänkliga följder för riksförsvaret.

Gnisttelegraferingen har nämligen länge utgjort sjöstridskrafternas utan gensägelse viktigaste förbindelsemedel och har under de senaste åren nått en så mångsidig och utbredd användning i sjökriget, att den måste tillmätas avgörande betydelse såväl i fråga om förbindelser och övningar i fredstid som vid sjöstridskrafternas mobilisering, uppmarsch och operationer. För säkerställande härav kräves i första rummet att såväl den å Gottland befintliga som samtliga i marinens kustfästningar belägna och av marinen byggda gniststationer komma helt under marinens administration samt bliva såväl i fred som efter mobilisering bemannade med i krigssignalering utbildad personal av marinen. Detta hindrar icke, att sjöfartens krav på kommersiella gnistförbindelser till fullo kunna bliva tillgodosedda, såsom exempelvis vid marinens station i Karlskrona, vilken alltsedan den 15 juli 1910 varit upplåten för allmän trafik.

Marinen bliver under alla förhållanden nödsakad att ständigt avse fullt krigsutbildad gnistpersonal för bemanning av samtliga de fasta gniststationer, av vilka marinen, enligt vad ovan sagts, är i behov, och för de stationer, varom här i första rummet är fråga, måste denna bemanning tillhöra stammen samt ständigt vara tillgänglig. Då de härav föranledda kostnaderna, vilka för bemanningen av exempelvis 5 stationer kunna beräknas till omkring 35,000 kronor, under alla förhållanden äro ofrånkomliga, kommer den på telegrafverkets stat upptagna ytterligare bemanningen för samma antal stationer att förorsaka statsverket en extra utgift, belöpande sig till mellan 51,700 och 87,550 kronor årligen.

Då krigets erfarenheter till fullo hava styrkt nödvändigheten av att de för säkerställande av marinens förbindelser och flottans operationer erforderliga fasta gniststationerna ständigt och helt äro underställda marinens myndigheter samt bemannade med i krigssignalering

utbildad personal, lärer det vara nödvändigt, att organisationen tager vederbörlig hänsyn härtill.

Då sålunda de i 1916 års nådiga proposition nr 3 å telegrafverkets ordinarie stat upptagna radiobefattningarna torde kunna komma att minskas med ett antal radiokommissarier och radiotelegrafister, torde hänsyn härtill böra tagas vid beräkandet av den personalökning, som upptagits i Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 3 till innevarande riksdag.

På grund av vad vi sålunda anfört, få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte vid fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader för år 1918 taga vederbörlig hänsyn till den organisation av rikets fasta gniststationer, som må vara eller bliva fastställd.

Stockholm den 26 januari 1917.

Hans Ericson.

H. Wrangel.
